

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 13.

Tiszák, jó éjszakát.

Nem vagyok kultuszminiszter s így nem pályázom »olcsó« hatásra, mit azon hasonlat fejtegetése hozna, melyre fenti cím vonatkozik. Nem beszélek hajdan vitéz brigadérosról, ki labanczá lett, mikor megérezte, hogy ott több kilátás lesz a sikerre, nem piszkálom, mint hagyta el lassankint a vitéz armada a vedlett generálist, de most jobb címet keresve sem találunk az inkompatibilitás törvényének tárgyalásához, mint a fentit.

— Tiszák jó éjszakát.

Pár nap előtt hire futott, hogy Tisza Kálmán pártállását köti a törvényjavaslat módosításához, azután megjelent egy kibúvókkal és hátsó ajtókkal kellően felszerelt nyilatkozat az »Egyetértés«-ben, de bizony ez a nyilatkozat sem megdöbbenést nem okozott, sem fejfájást nem csinált senkinek, csak kurjózumnak tekintette mindenki s előre találgatták, hogy milyen alapon fogja majd visszazívni ezt a nyilatkozatát a szabadelvű párt »megalapítója«, a régi ívású lapok pedig nagy képpel fejtegették, hogy kidobják-e vajjon Tiszát e nyilatkozat után a pártból, vagy csak kiengedik-e lépni? Kár volt rá szót vesztegetni. Ki nem dobják, az bizonyos, ő pedig ki nem megy, az még bizonyosabb.

Búsan nézzük szeretve tisztelt képviselőnknek ezt a folytonos összezsugorodását.

Még egy pár ilyen fellépés és a jövő választásra nem marad a »generális«-ból egyéb, mint egy kifordított uniformis.

Tagadhatlan, hogy már a Tisza Kálmán fellépése is előkészítette a csoport bukását, de a Tisza István replikája teljessé tette a vereséget.

Ez a csoport még nemrég belé tudta hajtani terrorizmusával a pártot az exlexbe saját hatalmi érdekből, ma már a pártbontástól sem riad vissza, midőn saját hasznáról van szó, de még egy szerény módosítást sem tud keresztül erőszakolni.

Az idő, hogy eljár!

De hát ez a természet rendje, ki mi-ben vétkezik, abban bűnhődik. Aki lépestől eszi a mézet, az ne csodálkozzék rajta, ha megcsipi a benn rekedt darázs.

Nem egy példa szerint pedig a darázs csipés halálos, — ha nagyon érzékeny helyen történt.

Most úgy állt oda a Tisza-csoport módosításával a parlament tisztulásának törvénye elé, mintha azt kiáltotta volna:

— Csak holt testemen keresztül.

A törvény keresztül fog menni, a megfogyott gárda nem adta meg magát, de — meghalt.

Tiszák, jó éjszakát.

P—y.

Az inkompatibilitás a pártban.

Az országgyűlési szabadelvű párt báró Podmaniczky Frigyes elnöklésével tartott vasárnapi értekezletén folytatta az összeférhetlenségi törvényjavaslat tárgyalását.

Szilágyi Dezső a törvényjavaslat általánosságban elfogadja, mert szükségesnek ismeri el a revíziót, szemben a kifejlődött gyakorlat-tal, amely egyértelmű az eddigi törvény teljes megszüntetésével; s nemcsak a formára nézve szükséges a módosítás, hanem az anyagi rendelkezésekre is, mert az 1875-iki törvény ugy tartalmára, mint nem szerencsés szerkezetére nézve nem felel meg céljának. Nagyban és egészben hozzájárul a törvényjavaslathoz, bár tudatában van annak, hogy vannak hiányai és fogyatkozásai, amit maga a törvényjavaslat létrejöttelének módja is bőven megmagyaráz. Teljesen egyetért a miniszterelnökkel abban, hogy a revízió az 1875-iki törvény szellemében kell történnie, de tévesnek és önkényesnek tartja azt az állítást, hogy a revízió az 1875-iki törvény keretén túl nem szabad mozognia, mert ez annyit jelentene, hogy eleve lemondjunk minden azóta szerzett tapasztalás figyelembevételéről. A tegnapi szónokok által felhozott részletekre ezúttal nem szándékozik bővebben kiterjeszkedni. Felhozták, hogy hibás a törvényjavaslat koncepciója, mert az államgazdaság teréről *leszorít oly egyénekkel*, akik eddig a közre nézve haszonnal működtek. Meglehet, ámde, hogy ez ne állhasson elő, vagy egyénekre kellene törvényt hozni s az illető érdemes férfiakat kivenni, vagy pedig le kellene mondani arról, hogy inkompatibilitás alkottasék azokra a kategóriákra nézve, melyekhez tartoznak. Más mód nincs. Azt is mondták, hogy a törvényjavaslat főhibája, hogy választalat emel a *politikai és közigazdasági* tevékenységek között. Bizonyos fokig úgy van, de ennek elkerülésére nincs mód, csak az, ha lemondunk a közigazdasági tevékenységre nézve az összeférhetlenség szabályozásáról, mert ez több-kevesebb választalat felállításával nélkül nem történhetik meg. Az, hogy a törvényjavaslat ne részletezzon, hanem a bírói fórumra bizza annak megítélését, vajjon fennforog-e az egyes konkrét esetekben a függetlenség szükségesség mértéke, kivihetetlen, mert az egészen individuális dolog, amelyet csak az Isten ítélhet meg; ez a bíróságnak valóban szertelen hatalommal való felruházását jelentené. Gróf Széchenyi Aladár retorizált, a retorikában pedig benne van a tulzás. Azt mondta, hogy a törvényjavaslat *leszorítja a közpályáról a középszállyal vagy éppen a nemességét*. Ugyan miben? Hát csak a képviselőség a közpálya, s ha valaki inkompatibilis, ki van-e evvel zárva minden közpályáról? Abban, hogy ismereteivel, szorgalommal, lemondással és munkával vagyont gyűjtessen, senki sem gátolja, de a *képviselőséget nem szabad kényelmes eszköznek tekinteni a vagyongyűjtésre*. (Élénk helyeslés.) Gróf Széchenyi Istvánt e törvényjavaslat egyetlen egy pontja sem tenné inkompatibilissé: a szólv azonban gróf Széchenyi István életéről azt vonja le, hogy ő megfontolná, mely téren használhat az országnak többet s aztán lánglelke egész erejével panaszok és morgolódás nélkül erre a térére vetné magát. (Zajos helyeslés.) Beható érveléssel válaszolt ezután szólv egy óráig tartott beszédének további folyamán gróf Tisza István tegnapi állításaira és nagy hatással fejtegette az állammal üzleti viszonyban álló képviselők helyzetét, akiknek nagy része *nem ügyismertük, jártasságuk*, vagy különös szorgalmuk folytán jutott ezekhez a vállalatokhoz, hanem mert azt gondolták, hogy *befolyásuk van a kormányra*; akikre nézve vajmi könnyen elő-

állhat az összekötkezés képviselői kötelességük és azon kötelesség között, amelyet szem előtt kell tartaniok, ha becsületesen szolgálják az illető intézetet vagy vállalatot; akik bizonyos tekintetben ismereteiket és tudományukat nem is használhatják fel a Házban kellő nyomatékkal és szabadsággal, ha az állammal üzleti viszonyban álló társulat kötelességében vannak és ha a kormány működéséről más társulatokkal szemben kellene bírálatot mondaniok, vajjon megtehetik-e azt, vajjon nem kénytelenek-e a legtöbb esetben néma szerepre kárhoztatni magukat? Kétségtelen, így végzi szólv, hogy a törvényjavaslat szerkezetébe egyes hibák is csusz-tak be. Eppen a közigazdasági inkompatibilitásnál van egy pont, amelynek törölését ő maga fogja proponálni. A törvényjavaslat lényege kü-lömben is nem az általánosságban, hanem a részletekben van, amelyek tárgyalásánál kívánatosnak tartja minden előhozható aggodalomnak a meghallgatását és teljes objektivitással való méltatását. Ily értelemben elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Tisza Kálmán helyreigazitván tegnapi beszédének egyik kifejezését, általános figyelem közt fejszóltat

Szell miniszterelnök: Mintán, ugymond, általánosságban való szólvásra senki sincs már feljegyezve, mielőtt határozatra kerülne a sor, pár rövid megjegyzést óhajtl tenni a tegnaphalottakra. Állítottott több oldalról, hogy e törvényjavaslat tulmegy az 1875-iki törvény szándékain, szellemén és tartalmán és oly dispozi-cziókat tartalmaz, amelyek egész osztályokat zárnak ki a képviselőségből. Ezt az állítást nem ismerheti el alaposnak. *Nincs itt egyetlen osztály sem kizárva*, csakis az, mely az állammal üzleti viszonyban van. (Élénk helyeslés.) Az 1875-iki törvény azt tűzte ki célul, hogy a Ház függetlenségét biztosítsa. Ugyanezt tartja szem előtt a jelen törvényjavaslat és a legtöbb esetre nézve nem is ment tul szigorban az 1875-iki törvény szellemén. Sőt, ha ezt a törvényt nagyon szoroson magyarázza valaki, szigorubbna fogja találni, mint a jelen javaslatot. Igaz ugyan, hogy laza magyarázat mellett nincs benne érdekinkompatibilitás. A törvényjavaslatl szemben választhatott volna a szólv kényelmesebb álláspontot. Mondhatta volna, hogy az egész tisztán a Háznak belügye. Kényelmesebb lett volna ez, de meggyőződése szerint nem lért volna össze a kötelességével. A súlyosabb álláspontot választotta, mert azt tartotta, hogy ily fontos kérdésben erkölcsi kötelessége a kormánynak állást foglalnia és viselnie kell ennek következményeit. Ertené szólv, ha akik a törvényjavaslatot általánosságban sem hajlandók elfogadni, szembe állítják magukat a végmegszavazásnál, de a midőn ők maguk is elismerik a szabályozás szükségét és csak a részletekre vannak kifogásaik, joguk van ugyan így járni el, de talán nem cselekszenek azon erkölcsi nyomásnak tekintetbe vételével, mint ahogy a szólv cselekedett. (Élénk helyeslés.) E törvényjavaslat eredménytelenséggel való tárgyalása azt idézné elő, hogy ez a *fekély* továbbra is fennmaradna a nemzet közvéleményében. Ettől a nemzetet súlyos áldozatok árán is meg kell szabadítani. Azt a *gyanút, mely mélyen benne van a közvéleményben, ki kell irtani*, máskülömben kellemetlen politikai következmények származhatnak belőle. Ezek a tekintetek vezérelték a jelen törvényjavaslatl szemben való állásfoglalásnál. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Gróf Tisza István a törvényjavaslat 5. §-ára tartja fenn, hogy a most elhangzott észrevételekre reflektáljon. Most csak egy kijelentésre szorítkozik. Nálunk eddig-

elő hasonló kérdéseknél az volt a felfogás, hogy ezek a Ház belügyei, amelyekbe a kormány éppen nem, vagy csak igen csekély mértékben avatkozik. O soha sem osztotta, most sem osztja azt az álláspontot s elismeri a miniszterelnök jogosultságát arra, hogy e kérdést ily nyomatékkal felvetette. Csak azt sajnálhatja, hogy ez az egész *actio kezdeténél* nem domborodott ki, amely esetben bizonyára simább, méltányosabb módra történt volna a megoldás. Ebből azonban semmi következtetést nem von le. Csak egy kérése van. Amint az egész vita mutatja, a részletekre nézve jelentékeny különbségek forognak fenn s mindenki részéről önmegtartózkodás lesz szükséges, hogy a párt belső egységének sérelme nélkül keresztülvitessék a törvényjavaslat. Vegye a miniszterelnök fontolóra a nyilvánult aggályokat s legyen rajta, hogy ez a nehéz kérdés úgy oldassék meg, hogy lehetőleg kevés keserűséget hagyjon a párt tagjaiban.

Szell miniszterelnök: Ha elejétől fogva semmi elvi kijelentést nem tett volna, igaza lenne gróf Tisza Istvánnak. De szóló mindjárt az első bizottsági ülésen világosan és határozottan kijelentette, hogy az 1875-iki törvény szellemét, motívumait és célzatait át akarja vinni e törvényjavaslatba. Nyíltan és teljes precizitással megmondta s állíthatja, hogy nem volt bizottsági ülés, amelyen meg nem jelent volna, nem merült fel oly indítvány vagy módosítás, amelynek megbeszélésében részt nem vett volna. E törvényjavaslat már oly *kompromisszum eredménye*, amelyre nézve előtte szólóval is többször értekezett s nem egy helyes módosítványát el is fogadta. Gróf Tisza szemrehányása tehát nem jogosult. (Élénk helyeslés).

Az értekezlet ezek után általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot s áttérve annak részletes tárgyalására, érdemleges módosítás nélkül elfogadta annak négy első szakaszát.

Kola János indítványát, hogy nemcsak minden tárcaának egy-egy államtitkára, hanem az összes államtitkárok, továbbá a budapesti közjegyzők is komptabiliseknek mondassanak ki, mellőzték, ellenben hozzájárult az értekezlet Végh Artur és Rohonyi előadó indítványához, hogy a rendelkezésbe, mely kiveti az inkompatibilitás alól az országos közoktatási, közegészségügyi stb. tanács tagjait, felvegyék a képzőművészeti, nemzeti múzeumi, állategészségügyi, országos vízügyi, műszaki tanács és az országos múzeumi és könyvtári bizottság tagjait is.

Szell Kálmán miniszterelnök továbbá kijelentette, hogy az ügyvédek közbenjárására a részleteknél módosítást fog beadni. (Helyeslés).

Ezután a szavazásra került a sor s a javaslatot egyhangulag elfogadták.

Ezek után a tárgyalás folytatását hétfőn délután 7 órára tüzték ki és az értekezlet véget ért.

Az inkompatibilitás az országgyűlésen.

Elnök Perczel Dezső 10 órakor nyitja meg az ülést.

Vita nélkül foradja el a ház harmadszori olvasásban a *szesadóra* vonatkozó, valamint a *szesadópillékre* vonatkozó törvényjavaslatokat, valamint a *nyugtaltvány* és szerződés helyegfeleltetésére vonatkozó törvényjavaslatot és az 1896—1901. ülésszak ideje alatt *főrendiházi jogot nyert főrendek beiktatásáról* szóló törvényjavaslatot.

Következik

az összeférhetlenségi törvény revíziója.

Rohonyi Gyula előadó . . .

Förster Ottó: Halljuk a lélekharangot.

Rohonyi Gyula az ellenzék folytonos halljukozásai és helyeslése közepette ismerteti a javaslatot. Fontosnak, sürgősnek mondja a javaslatot, melyet még az ülésszak előtt szándékszik tárgyalni a ház. Hosszu bizottsági megfontolás és tárgyalás előzte meg e törvényjavaslat benyújtását, de maga a javaslat tár-

gyának fontossága, kényes volta tette szükségessé a hosszas tárgyalásokat. Hivatkozással van az 1875. évi összeférhetlenségi törvényre, mely mindenestre megfelelt az akkori követelményeknek, de ma, mikor ugy a közgazdasági, mint politikai életünk nagyon előrehaladott, kívánatosá tette a helyzet változása, hogy e törvényt nem megmásítani, de a korhoz méltóan módosítsák. Hosszan ismerteti az összeférhetlenségi törvényről a képviselőház jüryjének birálatát, nem volna méltó a házhoz, ha egy külső fórum itélkezne ennek belső ügyei fölött. (Helyeslés). Attér a részletek ismertetésére. Az egyes pontokat külön-külön veszi tárgyalás alá, párhuzamban a régi törvénnyel. Kimutatja ennek előnyeit. Ma közgazdasági helyzetünk még olyan ponton áll, hogy minden összes ágában az állam közreműködésére van szüksége, mert társadalmunk még nincs úgy megérve közgazdasági tevékenységre.

Rakovszky István: Ki van fosztva, nem megérve.

Rohonyi Gyula előadó: S épp azért, mert minden egyes közgazdasági mozzanatot az állammal van szoros összefüggésben, kell hogy azt az összekötő jogviszonyt, mely a törvényhozók és ily közgazdasági funkciók között fenn áll, tisztázzuk. Felveti a kérdést, vajjon időszerű-e most a revízió? Maga a közvélemény adja rá a feleletet, hogy igen. Ez nem az egyén elleni harc, de a törvényhozás tekintélyének emeléséirányuló törekvés. (Ugy van! Helyes!)

Attér a főrendek összeférhetlenségére. Azok törvényét most revídiálni nem lehetett, egyrészt mert ezáltal nagyon hátráltatva lenne ez a törvényjavaslat, másrészt pedig a főrendiház egész más szervezettel bír, semhogy azt ezzel egybevonva lehetett volna megalkotni. (Halljuk! Halljuk!)

Elnök csenget: Kérek csendet!

Rohonyi Gyula: Kéri a törvényjavaslat elfogadását. (Élénk helyeslés).

Kossuth dicséri a szabadelvű pártot.

Kossuth Ferencz: A mikor Magyarországon egy ilyen, a közgazdaságot érintő törvény nyelülünk szemben, figyelemmel kell lennünk Magyarország kivételes helyzetére. Kivételes Magyarország helyzete e tekintetben annyira, hogy sehol a közgazdaságnak annyi fázisát, annyi változását nem látjuk, mint nálunk. Ez az egyik a mi súlyosabbá teszi a helyzetet. A másik körülmény az, hogy e háznak 34 éves múltjában alig volt tagja, ki közgazdasági tevékenykedést ki nem fejtett volna. Magát a törvényjavaslatot egy elkerülhetetlen jónak tartja. Olyan ez, mint egy műtét, melynél minden körülményre tekintettel kell lenni, nem szabad semmit figyelmen kívül hagyni, mert a legkisebb tévedés folytán a műtét csak fáj és nem gyógyít. E törvénynél a fő az elnök részrehajlatlansága, mert ennek az eljárása fogja átjárni az egész vitát, az fogja vezetni, a helyes utra terelni. Hogy mily nehéz feladat ez, mutatja Szilágyi Dezső esete, ki inkább ott hagyta állását, semhogy részrehajlóvá legyen. (Tetszés és helyeslés balról).

A jogegyenlőség szempontjából kéri e törvényjavaslatra a főrendiházra is kiterjeszténi, de e tekintetben a párt külön törvény mellett határozott, melyet még e ciklusban kell megcsinálni.

Sok pontja e javaslatnak homályos s erre nézve okvetlen kér a miniszterelnöktől felvilágosítást. Így homályos az *ügyvédekre*, a *közjegyzőkre* vonatkozó rész. Nagyon sok kifogásolni valót talál e törvényjavaslaton, most nem szándékozik még szoros birálatá tenni e törvényjavaslatot, mert abban határozott javulást lát. S épen ezért azt általánosságban egy pártja mint saját nevében elfogadja. Csak egy megjegyzése van még E javaslatot megteremtette az a párt, a melyik 34 éves parlamenti múlt alatt monopolizálta a hatalmat.

Felkiállítások balról: Tisza-klikk! Bánffy-aera!

Kossuth Ferencz: Ez a párt, mely belevitte az ország politikai életébe a hatalmi egyedúrúságot, ma ugyszólván a javulás útján van, a mikor ezt a törvényjavaslatot beteresztette. (Hosszas helyeslés, éljenzés).

Kossuth Ferencz: Helyes! Éljen!
Zichy János gróf: Röviden bejelenti, hogy a néppárt csatlakozik a törvényjavaslatához.

Kinevezett bíróság.

Polónyi Géza: Mindenben hozzájárul a függetlenségi és Kossuth párt álláspontjához. De sok tekintetben kifogásait elő fogja adni. Tisztázandónak tartja azt a kételyt, hogy ez a törvény nem egyes egyének ellen irányul, de irányul a viszonyok tisztázására. Történelmi mozzanat ez a mai. Meg kell állapítani, kiket lehet o házba bocsájtani s kit nem? Ó ki az általános szavazati jog híve, kimondatni kívánja, hogy e házból senkit ki ne lehessen zárhatni, a ki vagy tisztességtelen összeférhetlenség által vagy függési, vagy közjogi összeférhetlensége által magát képviselőre képtelenné nem teszi. Ki kell zárni minden kategorizálást, nem lehet megütni e tekintetben osztályozását. A közgazdasági tevékenység kizárását helyesnek nem tartja, de igen fontos e téren, hogy megtudjuk találni a kellő utat, melynek keretén belül közgazdasági tevékenységet ki lehet fejteni. Azt az elvet nem aknázza ki, hogy a kereskedelemben tisztán tisztességtelen elemek vehessenek részt. (Nagy zaj.)

Justh Gyula: Ki mondta azt!

Polónyi Géza: Nevetségesnek állítja az összeférhetlenségi ugynevezett zsüri-bizottságot, mely önkénytelen lesz az elnök által kijelölve.

Ehhez a bírói fórumhoz ő sohasem fog hozzájárulni, mert a jövő meg fogja mutatni, hogy csináltunk egy törvényt, melyet ugy lehet értelmezni, a hogy bárki akarja. Mert ha ő volna az elnök, ki tudna választani egy olyan képviselőt, kinek kiválasztása után, megvan győződve, a szabadelvűpárt minden embere (a Tiszák fele fordul) szónékkül elfogadná ezt a törvényjavaslatot. Hol látott a miniszterelnök egy kinevezett zsürit? Az ilyen kinevezett bíróság nem bírálhat egy képviselőház felett. És ha ezen nem fognak másítani, ugy ő a harmadszori felolvasásban nem hogy el nem fogadja a törvényjavaslatot, de minden eszközt fel fog használni arra, hogy ebből törvény ne legyen. *Mert ez a legveszélyesebb pont.*

Ez a pont már annyiban is módosításra szorul, amennyiben ily tisztázatlan helyzet folyton, külső bejelentések által folyton foszják molesztálni a házat, folyton felszínen fogja tartani az összeférhetlenséget s nagyon fogja csökkenteni a parlament tekintélyét. A parlament tekintélye kell hogy szent és sérthetetlen legyen s erre nézve nem szabad, hogy a külvilágban úgy nézjen ki. Nem akarja magát egy újabb boykottnak kiténni. De a mult igazolja szavait, hogy ha most erőlyesen meg nem védjük tekintélyünket, oda fogunk kerülni a hol az oly szomorú emlékezetű Bánffy korszakban voltunk. A nyugdíjra vonatkozólag kimondani kívánja, hogy a ki képviselő akar lenni, ám elégedjék meg képviselői tiszteletdíjjal s mondjon le a nyugdíjról. (Zajos helyeslés.)

Polónyi: Most pro domo fogok beszélni, nyíltan kimondom.

Fáy István: Gondolom.

Polónyi Géza: Kértek, mondj egy esetet, mikor használtam fel képviselő voltomat saját céljaimra.

Fáy István: Ezt nem is gondolom.

Polónyi Géza: Beszél az *ügyvédek összeférhetlenségéről* s kizártnak tartja annak lehetőségét, hogy az ügyvédi közbenjárást összeférhetetlennek mondják ki. Felolvassa aztán a képviselőkre vonatkozó közbenjárási törvényt, mely kimondja, hogy nem szabad pénzürt közbenjárni.

Fáy István: Nem is szabad.

Polónyi Géza: Nem mindenkinek van öröklött birtoka, kell hogy valaki becsületes munkával is megkeresse a kenyerét (óriási láрма, elnök csenget).

Fáy István: Hogyan mondtál ilyet, ki kérem magamnak.

Polónyi Géza: Óriási zajban igazolja szavait s azt mondja közbenjárni lehet.

Justh Gyula: De pénz nem kell elfogadni.

Polónyi Géza: Voltam a képviselő ur képviselője is, pénzürt.

Justh Gyula: Soha! (Óriási láрма, elnök csenget).

Folónyi Géza: Tisztázandónak tartja az ügyvédi összeférhetetlenséget. A pénzügyretekre és szállításokra nézve nagyon tulhajtott az intézkedés. Nagyon kívánatos volna ezen szakaszokat megindokolni, körülírni, meghatározni azokat a vállalatokat pénzügyretek, azokat a kapcsolatot, melyek összeférhetetlenséget vonnak maguk után. Azon óhajjal zárja be szavait, hogy a kormány vegyen tekintetbe minden egyes körülményt s ennek alapján igyekezzen a kellő módosításokat megtenni.

Szünet után

A miniszterelnök felszólalása.

Elnök kijelenti több szónok feljegyezve nines, a vitát bezárja.

Szell Kálmán miniszterelnök: Kijelenti, hogy ennek a törvénynek keresztülvitelére kötelezi pro. rammjában tett ígérete s azt hiszi ígéretének komolyságában ma már senki sem kételkedhetik. (Helyeslés).

A törvényjavaslat keresztülvitelében szoros figyelemmel volt a 75. évi törvényekre, melynek szellemében igyekezett ezt a törvényjavaslatot megalkotni. Annak hézagait pótolni kívánja, annak szellemében. Polónyira reflektálva kijelenti, hogy a társadalomnak csak egy osztálya van kizárva a képviselőházból s ez azokból áll, a kik szerződéses viszonyban állnak az állammal.

Megvédi Polónyival szemben azokat, kik állami nyugdíjban részesülnek, bizonyítja, hogy az nem lekötött helyzet. A közbenjárást annyiban igyekezett megszorítani, hogy a képviselők ne állítsák pressió alá a minisztereket. Erre nézve hajlandó módosításokat is elfogadni. (Helyeslés). Visszautasítja **Kossuth F.**-nek a szabadelvűpártira vonatkozó vádját s kijelenti, a mikor ő a szabadelvűpárt élére lépett, áthatotta őt az igazságszeretet érzete s bizton számított azon gyűrtámogatására, mely őt a szabadelvűpárt köréből körülvevte.

A szabadelvűpárt mai értekezlete.

— Saját tudósítónk telefon jelentése. —

Budapest, május 13.
Ért. éjjel 1 órakor.

Ma a részletes vitát folytatták. Az 5-ik szakasz eső pontjánál, mely arról szól, hogy orsz. gyűlési képviselő nem lehet a kormány vállalkozója, vagy szálítója.

Tisza István gróf szólalt fel, reflektálva Szilágyi tegnapi beszédére kifejti, hogy nézete szerint, ha fenttartják ezt a pontot, az iparosok zömét kizárják a parlamentből. Módosítást nyújt be, amely szerint: nem terjed ki a tilalom arra, hogy a kormány részére saját gazdasági, vagy ipari termékeit szállítja. Ha a szállítás nyilvános árverésen legolcsóbb áron egy évre kötött s ha az illető vállalkozó forgalmának 25%-át nem haladja meg a szállítás. E szerény módosítást reméli, elfogadják.

Chorin Ferencz és Hieronymi Károly szoltak ezután, pártolva a módosítást.

Szell Kálmán miniszterelnök, hosszabb beszédben kijelenti, hogy a módosítást nem tartja elfogadhatónak s azzal nem is érnének czélt. Meggyőződése, hogy Tisza későbbi módosításával egyet ért, ezt azonban sajnálatra, nem teheti magáévá.

Gajári Ödön szintén a módosítás mellett foglal állást.

Szilágyi Dezső nagy beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy nem lesz kár, ha vállalkozók nem ülnek a házban, mert ez nem a ipar-politikához tartozik.

Nem fogadja el a módosítást.

Tisza István sajnálatának ad kifejezést, hogy szerény keretben mozgó módosítása ily merev visszautasításra talált. Ezután a szakaszt elfogadták.

Az Akadémia közülése.

Az Akadémia palotájának diszterme vasárnap újra megnyitott annak a közönségnek, amely évről-évre hűséges látogatója a Magyar Tudós Társaság közgyűléseinek. A régi szokástól eltérően nem adott programot az újonnan megválasztott elnök, de így is valószínűleg eseménynyé avatta megnyitó beszédét, mert beszámolt a földmérés terén végzett kutatásairól.

A felolvasók sorát **Mikszáth Kálmán** zárta be, elmondva egy bájos novelláját, amely derűt jökedvelt vitt a közülés ünnepélyes komolyságába.

Megjelentek a kormány képviselőiben **Wlassics Gyula** közoktatásiügyi miniszter és **Hegedűs Sándor** kereskedelmi miniszter, gróf **Csáky Albin**, a főrendiház elnöke, **Schlauch Lőrincz** nagyváradi bíbornok, **Bubics Zsigmond** kassai püspök, **Braknoi Vilmos** püspök, gróf **Széchenyi Béla** koronaőr, gróf **Zichy Nándor**, **Jókai Mór**.

Báró **Eötvös Lóránt** nyitotta meg az ülést.

Abból indul ki, hogy a világ akadémiáinak szövetkezete első feladatának sorába egy fekmérés tervét vette föl, amely az egész afrikai szárazföldön a Jöreménység fokától a Nilus torkolatáig terjedjen. Az ő módszerei e föld alakjának meghatározására, a nehézség szülte felület pontos megállapítására a legfontosabbak és korszakos haladást jeleznek e téren. Eötvös be is mutatta az általa használt módszert és eszközt. Egy egyszerű egyenes vessző az általa használt eszköz, végein különösen megterhelve és fémtokba zárva, hogy ne zavarja sem a levegő háborgása, sem a meleg és hideg váltakozása. A Coulomb-féle mérleg különös alakban, ennyi az egész. A múlt télen a befagyott Balatonon volt először alkalma nagyobb területre kiterjeszteni kutatását és annak alapján a jég és víz és a fennék homokja alatt egy Kenesétől majdnem Tihanyig elhúzódó tömegfelhamozódást, egy hegygerinczet fedezett fel.

Hosszantartó zugó taps és éljenzés követte a nagy tudós előadását, mire Szily Kálmán mutatta be titkári jelentését a lefolyt év munkásságáról.

Ezután **Gaal Jenő** I. tag olvasta fel **Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus** című nagybecsű tanulmányát.

Az előadás élénk tetszést aratott. A közönség hosszas tapsa és éljenzése közben lépett az emelvényre az utolsó felolvasó: **Mikszáth Kálmán** és felolvasta A szökevények című novelláját. Egyik vidéki magyar város kollégiumának homlokzatán a következő jelmondat állott: **A haza minden előtt.** A Bach-korszakban azonban a főnök nem írta ezt a hazafias feliratot, lekapartatta és a diákság között egy újabb jelmondatra hirdettett pályázatot. A sok között egy félkegyelmű deákó vált be, mely a következő: **Praesens imperfectum, perfectum futurum**, ami magyarul így is fordítható: **»Tökéletlen jelen, tökéletes jövő.** A magyar idők bekövetkeztével egy gazdag birtokos minden birtokát a félkegyelmű diákra hagyja és a novellában Mikszáth azt írja le, tömördek humorral, mint akarják az örök-

hagyó rokonai a diákot kiszorítani az örökségből.

A közönség, mely sokat mulatott és tapsolt a szellemes, színes novellán, fél két órakor oszlott szét.

A közgyűlés után bankettre gyűltek össze az akadémikusok.

Phisikal matiné a főgimnáziumban.

Ritka és tanulságos élvezetben volt része azon kis számú intelligens közönségnek, mely az ezen hó 12-én d. e 11 órakor a főgimn. phisikai termében tartott phisikal matinén megjelent.

Az aranyifjuság, melynek dologtalanságáról ma annyit beszélnek, ez az aranyifjuság mutatta ott be tudomány szeretét egy pompás kísérletekkel összekötött előadásban.

Maga ez a tény, hogy a mi ifjainkban ilyen nemes ambíció van, elég ok lett volna arra, hogy az érdeklődő közönség színültig megtöltse az előadási termet. Tekintve pedig az előadás magas színvonalát, a kísérletek fényes sikerét: ifjaink az elismerés legszebb koszoruját érdemelte volna a n. é. publikumtól.

De hát ilyen ez a mi jó közönségünk. Jön egy amerikai látványosság — és szorongásig megtölti a legnagyobb nézőteret; ha pedig a magunk ifju erői jelennek meg a pódiumon kézsültségüket bemutatni, terjeszteni akarván a tudományt: akkor érzékellen marad. Mentségül csupán az szolgálhat, hogy a matiné nem volt kellőleg meghirdetve, ahhoz képest, hogy olyan reklamvilágot élünk s fülünk a nagy dobhoz lévén szoktatva, sokszor éppen a zengzetes hangok kerülnek el figyelmünket.

Annyi bizonyos, hogy a kik az előadáson megjelentek, azok nagy élvezetben részesültek s kitörő lelkesedéssel üdvözölték az előadó ifjakat valamint tudós tanárukat dr. Károlyi Irént, ki ilyen sikerrel tudja őket bevezetni a tudomány csarnokába és semmi áldozatot nem sajnálva olyan fényes felszereléssel tartja fenn a főgimnázium szertárát, hogy annak segítségével egész »Urania« előadásnak lehettek szemtanúi a hálás hallgatók.

Fekete Sándor VII. oszt. tanuló a photographálásról s annak legújabb vívmányairól tartott előadást, főleg a pillanatfölvételekről. Előadását vetített képekkel gazdagon illusztrálta s a milyen ügyes volt előadása, olyan precízek, világosak s érdekesek mutatványai s nem egyszer vívtak ki hangos tetszésnyilvánítást a közönség körében. A második szám Géczy Imre VIII. o. t. előadása volt a Röntgen-sugárról s az újabb phisika csodáiról, melyeket valóban csodás sikerű kísérletekkel illusztrált. Persze olyan nagyszerű inductorral és olyan ügyes assistensek segítségével (Frankó József VIII. o. t. Bánk és Fekete S. VII. o. t. segédkeztek a kísérletezésnél) nem volt nehéz fényes eredményt bemutatnia. A Crookes és Leissler csövek gyönyörű fénytüneményei ép úgy gyönyörködtették a hallgatóságot, a milyen bámulatra keltette a Röntgen fényképezés, melyet Géczy azonnal gyakorlatilag is bemutatott egy ifju hölgy kezét lephotographálva.

A kitűnő sikerű matiné dicsőségére válik a főgimnázium ifjuságának, valamint magának városunk ezen kiváló intézetének, mely a törvény által előírt tanórákon kívül a phisikai körben az önképzésre s a tudomány továbbfejlesztésére ösztönzi a tanuló ifjuságot s ilyen színvonalu előadásra képesítvén őket, még a tudomány népszerűsítésének missióját is teljesíti.

A jogász-egylet felolvasó ülése.

Nem halt meg, csak aludt a nagyváradi jogász-egylet, hogy pihent erővel kezdje meg életének újabb, munkálkodással teljes korszakát. A vasárnapi felolvasáson már oly nagy számmal jelentek meg a tagok, hogy a törvényszék felebbezési tanácssterme a nagyszámúmal beseregő tagok és vendégek számára kicsinynek bizonyult. Volt komoly felolvasás, érdekes, szellemes vita s mindez azzal a reménnyel biztat, hogy ugyanilyen élénk lesz az egyesület további működése is.

Nem kevéssé közrehatott a sikerre az, hogy most már, mint a multkor sürgettük, a lapok útján a nagyközönség figyelmét is felhívták a felolvasásokra s így különösen az ifjabb jogásznemzedéknek alkalmat adtak az előadások látogatására s a tanulásra, nem is említve azt a nagy előnyt, mely egyáltalán mindenféle egyesületre a nyilvánosságból háramlik.

A jelen voltak közül a következőket sikerült összejegyeznünk:

Ritók Zsigmond, Hlatky Endre, Rádl Odön, dr. Bozóky Alajos, dr. Magyar Gyéza, dr. Imrik Péter, dr. Nagy Ferencz, dr. Baróthy Pál, dr. Buljovszky József, dr. Hoványi Gyula, Képes László, dr. Molnár Géza, Millye Gyula, dr. Perczel Adolf, dr. Korn Lajos, Nizsalovszky Endre, dr. Molnár Jenő, dr. Várady Zsigmond, dr. Gyöngyössi István, dr. Vámosy Mihály, dr. Gáthy Bálint, dr. Adorján Emil, dr. Bartha Béla, dr. Mérai Pál, dr. Kripka Henrik, dr. Gyémánt Jenő, dr. Urbán Adolf, Bige Gyula, Simay Gyula, Ember Géza, dr. Nagy Géza, Kérchy Gyula, dr. Szolnok Jenő, Sztachó Károly, Krüger Aladár, Medvigy Gábor, Gara Ákos, Benkő Ernő, Medvigy István, Dukesz István stb.

A felolvasó dr. Tassy Pál főügyész volt, a ki a »Felebbezési főtárgyalásról« tartott mély tanulmányra, biztos ítélőtehetségre és nagy bírói gyakorlatra valló előadást. Az új bűnvádi perrendtartás olyan nagy szabású alkotás, hogy jogászainknak évek hosszú sorára lesz szüksége, míg teljesen beleélik magukat a szellemébe. »Nehéz emésztendő« dolog, annyi bizonyos. De az is bizonyos, hogy ha sok olyan tanulmány jelenik meg róla, mint a Tassyé, akkor a törvény sokkal hamarabb fog átmenni a jogászközönség véérébe.

Tassy Pál behatóan tárgyalta a felebbezési főtárgyalást, különös gondot fordítva a szóbeliség és írásbeliség viszonyára. Feltárta a törvény e részének nagy előnyei mellett sem tagadható hiányait s a precizitása dacára előforduló kétes helyeket, melyeket a gyakorlat lesz hivatva eldönteni. A hosszú, egy óras felolvasást mindvégig figyelemmel hallgatták s végül zajos éljenzések jutalmazták a felolvasót.

Ritók Zsigmond elnök köszönetét fejezte ki Tassy Pálnak a tanulmányos előadásért, mindazáltal nem hallgathat el néhány észrevételt. Alapos, a tárgy mély ismeretére valló néhány megjegyzése egészen új világításba helyezte, úgy, hogy a gyűlés óhaját fejezte ki dr. Várady Zsigmond, mikor felkérte az elnököt, tegye meg alkalom adtán ide vonatkozó többi észrevételeit is bővebb alakban.

Ugyancsak Várady Zsigmond kerekített egy kis parázs vitatkozást is.

Kellő bók után a komoly, de hosszú felolvasások iránt, arra célzott, hogy a jogász-egyletnek feladata volna vitaestélyek rendezése is. Erre ő igen alkalmas témát ajánl: az esküdtiségek kérdését, a melyekkel szemben ő határozottan ellenséges álláspontot foglal el. Tud ellenben egy férfit, a ki gyönyörűen érvel mindig az esküdtbírók mellett: Hlatky Endrét. Felkéri Hlatkyt, vállalkozzék a vita-

estély vezetésének nehéz feladatára, ő majd az ellenzék szerepét vállalná el.

Határozathozatal előtt Buljovszky József dr. fejezte ki aggodalmát a fölött, hogy veszélyes lenne egy már meghozott törvény ellen hangulatot csinálni jogász körökben (Derűtlenség.) Alkalmasabb tárgy volna a polgári törvénykönyv tervezete.

Hlatky Endre kijelentette, hogy bár neki meg van a maga nézete az esküdtiségekről, de egy vita vezetése akkora készülést kíván a minőre neki ideje nincsen. Ezért Várady Zsigmond felszólításának eleget nem tehet. Hanem ha Várady olyan nagyon kíván vitatkozni, vezesse a vitát ő s legyenek az esküdtiségek védői az ellenzéken. (Nagy derűtlenség, éljenzés.)

Dr. Várady helyesebbnek tartotta volna, ugyan, ha Hlatky Endre vezeti a vitát, de az egyesület akarata előtt meghajlik s a mikorra az előadással elkészül, be fogja jelenteni. Buljovszky Józsefet is sietett megnyugtatni, hogy itt senkinek esze ágában sincs felforgató eszmékkel forradalmat csinálni s hogy ő se maradjon el a felkérésekben: felkérte a polgármestert, tartson ő előadást a polgári törvénykönyv tervezetéről, ha olyan nagyon ajánlja. (Derűtlenség.)

A sok ajánlatnak és felkérésnek az elnök nyilatkozata vetett véget, a ki bejelentette, hogy a polgári törvénykönyv tervezetéről már bejelentett egy előadást dr. Bozóky Alajos, a kir. kat. jogakadémia igazgatója. Ezt örvendetes tudomásul vették s ezzel a gyűlés fél egykor szétoszlott.

Leszámítva a nagy kínálgatást, a vitának volt egy tanulsága: élénkítőleg hatott a szellemre, úgy hogy megfontolandónak tartjuk: nem volna-e okosabb a felolvasásokat kissé rövidebbre szabni s a helyett inkább észrevételeket, vitát kapcsolni hozzá?

Annyi okos, szellemes ember ül együtt, nem csoda, ha inkább szeretnének egy félórát hallgatni és egy órát vitatkozni, mint egy órát hallgatni csendben . . .

UJDONSAGOK.

Szent Bonifác.

Megírták a legendáját versben is, de még szebb volt az, mint történet.

Egy vőlegény, a ki saját magát adja jegyajándéknak arájának — mint vértanút; egy menyasszony, a ki e példára megtér s hű marad vértanu vőlegénye emlékéhez egész életén át Csodás, misztikus történet, mely csak abban a korban fordulhatott elő, a mikor vér volt a szivben, nem jég s eszményekért lelkesedtek az emberek, nem pedig csupán a mulandó röpke perc röpke élvezeteit hajszolták.

Ma és máától kezdve 8 napon át a szent vértanu teste maga jelenik meg, hogy tanúságot tegyen története mellett. A Szent László templomban elhelyezett ereklyéi a mai 9 órai szent mise alkalmával feltáratnak s nyolcz napon át láthatók lesznek.

Hozzá járulhat a mai kor fia emlékezni, tanulni és — gondolkodni.

Majálisok.

— Tiszti majális. Jogász-majális. —

Május végével megkezdődik a majálisok időnye is s a vizsgákra készülő fiataloknak csak egy okoz nagyobb gondot mindenféle vizsgámal: hogy jó idő lesz-e a majálison?

Legujabban a tisztikar határozta el, mikor fogja megtartani majálisát. A tisztikar mindenféle táncmulatsága olyan pazar jókedv mellett szokott lefolyni, hogy fölöslegesnek tartunk minden további szót. Egyszerűen katonai rövid stílusban megírjuk, hogy a tisztí majális **foljó hó 25-én** lesz a Püspök-fürdőben. Ez a pár szó napiparancs az összes nagyváradi tánczó tálatásgnak, hogy teljes számban ott legyen, ha jól akar mulatni: s ez az a parancs, a melynek mindenki szívesen engedelmeskedik.

Vettük a jogász-majális meghívóját is, mely következőleg szól:

Meghívó. A nagyváradi kir. kath. Jogakadémia polgársága 1901. évi május hó 18-án a »Püspök-fürdőben« majális rendez, melyre kívül czimzett urat és b. családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Belépő díj személyenkint 2 korona. Különvonatról gondoskodva van. Rendezőség: Ormay Lajos elnök, Sebő Mihály háznagy, Krüger Jenő pénztáros, Szolcsányi Béla ellenőr, Beóthy Miklós jegyző. Aliquander Odön, Antal Kornél, Bágya Odön, Benák Sándor, Beliczay Andor, Bognár István, Cimponeriu György, Cseresznyés Béla, Damjanovics Miklós, Des Echerolles Kruspér Gilbert, Dukesz István, Fehér Adolf, Fleischer Béla, Fraller Jenő, Frank Géza, Harmathy Károly, Illés István, Jantsovics Jenő, Kranczy Kálmán, Lakatos József, Medvigy Mihály, Miskolczy Pál, Molnár Kálmán, Nagy Marcell, Papp Romulus Bognár Andor, Rigó Zoltán, Schweiger Gyula, Schwarcz István, Stachó Lajos, Zanathy László ifj. Zigre Miklós rendező bizottsági tagok.

A harmadik nagyszabású tavaszi mulatságot a katolikus kör rendez; ez júniusra marad s a közelebbi részleteket később fogja megállapítani a rendező bizottság.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és esütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 14. A biharmegyei gazdasági egylet ülése d. e. 10 órakor.

Május 15. A »Biharmegyei orvos-gyógyász- és természettudományi-Egylet« évi közgyűlését a (Jogakadémián).

Május 18. Jogász-majális a Püspök-fürdőben.

Május 25. Tiszti-majális a Püspök-fürdőben.

* Keresztjáró napok. A keresztjáró napok alkalmából tegnap nagy fényvel ment végbe az olasz plebánia templomban az isteni tisztelet. A székesegyházból kiindult körmenetben a papságon kívül az iskolák növendékei s nagyszámú ájtatos hívő vett részt. A menetet Széchenyi Jenő katonok vezette, Serly Viktor káplán pedig szép egyházi beszédet mondott. Ma az isteni tisztelet reggel 8 órakor kezdődik az olasz-i plebánia templomban.

* Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóságához dr. Gáspár Imre deési pénzügyi fogalmazót segédtitkárrá végleges minőségben kinevezte.

* Fertőző beteg egy iskolában. Mező-Keresztes községből megbotránkozott esetet ir tudósítók. Az ev. ref. iskola épületén vörös czédula van kifüggesztve, mivel az iskolában lakó tanító gyermeke fertőző betegségben fesszik. A figyelmeztető czédula szerint 600 korona büntetés terhe mellett tiós bárkinek az iskola épületébe lépni. Ennek dacára 80 gyermek állandóan jár az iskolába, ugyanazon tanítóhoz, akinek a családjában a ragályos beteg van. A hatóságuk nem csak az a kötelessége, hogy megtegye a rendelkezéseket, hanem arra is ügyelni kell, hogy azok végrehajtsanak.

* **A fagyos szentek.** A gazdák réme: Pongrácz, Szervác és Bonifác elérkezett. Az első igen jól viselte magát nálunk; jó meleg idő volt s nem kellett félni, hogy tönkre teszi a szép fejlődésnek indult növényzetet, mint tavaly. Rá is fér a szegény gazdákra egy jó esztendő mert alig van más társadalmi osztály amely olyan sok oldalról körül volna véve a terhekkel, mint az őstermelő.

* **Eljegyzés.** Mertz Károly fiatal nagyvárad-i bórkereskedő eljegyezte Pápay Zsuzsika kisasszonyt Nagyszalontáról.

* **A város közvilágítása.** Nagyvárad város közvilágításának kérdése lassan halad előre. A törvényhatósági bizottság tudvalegőleg felhatalmazást adott a tanácsnak, hogy a gázzal fennálló szerződést mondja fel. Hollós József műszaki tanácsos kir. főmérnök terjedelmes részletes véleményét a kiírt pályázatokra beérkezett ajánlatokra, már ismertettük. Az összes ajánlatok között a Ganz cég ajánlatát tartja a városra legelőnyösebbnek, amely szerint a közvilágítást házilag kezelné a város. A dologban az a legnagyobb baj, hogy a városnak nem áll rendelkezésére a telep építéséhez szükséges 600.000 korona s a 200.000 korona forgótőke. A városi tanács tegnap délután ülést tartott a világítás kérdésében, a melyen Hollós József kir. főmérnök megadta az egyes tanácsstagoknak a szükséges felvilágosításokat.

* **Meglopott huszárcapitány.** Báró Ulm Ferencz huszárcapitány u.-telek-utcai lakásából tegnap délelőtt valaki ellopta a disznóalakú perselyt, melynek tartalma körülbelül 220—240 koronát tett ki. Gyanu a mosónőre irányul. A rendőrség a nyomozást megindította.

* **A püspökfürdői postahivatal.** A nagyvárad-i m. kir. post- és távirada igazgatóság közhírré teszi, hogy *nagyvárad-püspökfürdői* postahivatalt a fürdőevad tartamára, folyó évi május hó 16-án ismét életbelépteti.

* **Elvesztett gyűrűk.** Hamari Kornél kapitány tegnap este a Karger vendéglőtől a »kék macská«-ig elvesztette arany pecsét gyűrűjét (vérkövel nemesi czimerral) és arany karika gyűrűjét (sötétkék kövel és kék briliánttal.) A gyűrűk értéke 240 korona. A megtaláló illő jutalomban részesül, ha tulajdonosának átadja.

* **Felesége után a halálba.** Ismét egy megható tragédia játszódott le tegnap Nagyváradon. Nagy Lajos 46 éves csizmadia-mester a hőse, kinek nemrég temették el a feleségét. Nagy Lajos azóta valósággal búskomor volt s nem tudott sehogy sem megbékülni helyzetével, sőt az utóbbi időben már bánatában az ivásnak adta magát. Tegnap ugy három óra tájban vetődött haza. Reggel eljöttek meglátogatni testvérei és Vincze János régi lakója és jóbarátja, de az ajtót zárva találták. Gyanus volt előttük a zárt ajtó s benéztek az ablakon. Rémülve látták, hogy Nagy Lajos halva csüng az ajtófélfán. Betörték az ajtót s az asztalon egy nyitott levelet találtak, melyben testvéreitől bocsánatot kér s jelzi, hogy 9 órakor fogja végrehajtani szándékát. Kívánja, hogy felboncolják, azt akarja, hogy lássák szívében azt a fergeteg, mely benne dült, a férget, a mely rága. Testvéreit teszi örökösévé s az utolsó Isten veletekkel kívánja, hogy legyenek testvérei boldogabbak, mint ő volt. A későn értesített rendőrség a bonczházba szállította.

* **Keresztetik egy fox-terrier.** A várból tegnap elveszett egy tarka fox-terrier. »Daisy« névre hallgat. A megtaláló illő jutalomban részesül, ha átadja a rendőrség útján tulajdonosának.

* **A városház építése.** Nagyvárad városa már évtizedek óta készül egy megfelelő városháza építésére, de még mindég csak a régi ócska épületben húzódik meg közigazgatásunk. A tervek és költségvetés jóváhagyás végett a belügyminiszterhez küldettek fel, aki már intézkedett is, de nem érdemlegesen. Ugyanis tegnap érkezett le a miniszter leirata, amelyben kérdést tesz, hogy van-e fedezet az új városház építésére? A költségvetésbe fel lett véve az új városháza építésére a megfelelő összeg, de ezen felül aztán teljesen üres lesz a város kasszája, mert a legujab 2.600.000 korona kölcsönből csupán annyi van még meg, amennyiből a városházát fel lehet építeni. Iskolákra, közvilágításra ismét újabb kölcsönhöz kell Nagyvárad városának folyamodni.

* **Kisorsolás.** Az özv. Dunin Péterné által a v.-velencei Népkörben kisorsolt díszes törülköző kendőket ifj. Karger Sándor kereskedő nyerte Margit névvel.

* **Esküvő.** Ifj. Haan Alajos aradi kir. kulturmérnök és földbirtokos ma, kedden vezeti oltárhoz Nagyszalontán bájos menyasszonyát, Liedl Izát, Liedl Henrik műszaki tanácsos, a »Fekete Körözs Ármentesítő és Vizszabályzó Társulat« igazgató-főmérnökének kedves leányát. Az esküvő a nagyszalontai r. kath. templomban d. e. 9 órakor lesz.

* **A trónörökös és Lueger.** Bécsben Ferencz Ferdinánd megjelent azon a czukorka ünnepélyen, a melyet a bécsi katolikus asszonyok rendeztek. Az ünnepségen ott volt Lueger, Bécs polgármestere is, akit megszólításával tüntetett ki a trónörökös és — fültanuk szavai szerint — a katolikus érdekek védelmezéséről tárgyalt vele.

* **Elgázolás.** Kovács Károly sályi-i paraszt tegnap délután a piacon járt meglehetősen ittas állapotban s a kocsijáról leesett. Utánna jött a Lengyel Sándor szekere s Lengyel keresztül hajtott az ittas emberen, ki súlyos sérüléseket szenvedett. Beszállították a közkórházba. Lengyel megszökött.

* **Megszökött kereskedő tanoncz.** Nador Henrik nagypiacztéri kereskedő tanonczát, Rosenberg Ernőt tegnapelőtt délelőtt 192 koronával a postára küldte. Hiába várta vissza a gazdája, s csak estefele kapott egy levelet a futól, melyben azt írta, hogy a pénzt elvesztette s emiatt a Körözsbe ugrik. Tegnap aztán a budapesti rendőrségtől értesítést kapott a nagyvárad-i rendőrség, melyben tudatják, hogy Rosenberg Ernőt ott elfogták és becsukták. A lopást beismerte.

* **Halalozás.** Részvétel vettük a következő gyászjelentést:

Rásztokay Ida férj. Pisny Istvánné és Rásztokay Gyula egy a maguk valamint számos rokonok nevében is fájdalmas szívvél tudatják a legjobb édesanya, nagyanya és rokonnak özv. *Rásztokay* Antalné szül. Végh Annának folyó hó 12-én reggel 1/4 órakor 71-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványa folyó hó 14-ikén d. e. 10 órakor fog nagykeréki-i birtokán levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a nagykeréki-i sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagykeréki, 1901. május hó 12-én. Az örök világozság fényeskedjék neki!

* **Francia fantázia.** A párisi »Liberté«, mely csaknem mindennap Ausztria bomlásáról és Németországba való beleolvastásáról ír, legutóbbi számában azt újság írja, hogy Fürstenberg Egan herceg, akinek ugy Németországban, mint Ausztriában óriási birtokai vannak, a német császár titkos ágense. Nevezett lap szerint a he czege, a kinek az osztrák udvarnál mindenható befolyása van, jelenleg Ferencz Ferdinánd trónörökös ellen intrigál. A német csá-

szár csak legutóbb vadászott Fürstenberg herczegnél, a ki neki személyes jó barátja és ez alkalommal — mindig a »Liberté« szerint, sok szó esett az osztrák viszonyokról, melyekkel a német császár sehogy sincs megelégedve.

* **»A tizenhárom aradi vértanú«** czim-mel egy valóban meglepő színhatású, aquarell műnyomatu képet küldöttek be hozzánk mutatványul, mely a tizenhárom tábornokot haditanácsba gyűlve ábrázolja. E képen először van alkalmunk honfiai megindulással szemlélni a szabadságharc vértanuinak örökké dicső alakjait, tábornoki egyenruhában, egy csoportképben korhűen megfestve. A képet meleg bensőséggel alkotta meg a festőművész s a reprodukáló műintézet is a legnagyobb elismerést érdemli művészi kiviteléért. Az 1848—49. Honvédmeház főparancsnoka a képre vonatkozó, következő elismerő sorokat küldte kiadójának: Tekintetes Székely Aladár képkiadó vállalatnak Budepesten, VII. Klauzál-utca 6. sz. A kiadásában megjelent és hozzám benyújtott »Tizenhárom aradi vértanú« ábrázoló festményt megtekintettem és szívesen tudatom Önnel, hogy a mártírhálált szenvedett, boldogult tábornokok, kiket személyesen ismertem, alakjukra nézve korhűek és a festmény méltó arra, hogy széles körökben elterjedjen. Szentimrey Kálmán az 1848—49. Honvédmeház főparancsnoka. Mi ajánljuk e képet t. olvasóinknak, mely minden vidéki képkereskedésben, valamint a kiadónál Budapesten megszerezhető.

EGYESÜLETEK.

A kamara teljes ülése.

A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara a folyó évi május hó 15-én, azaz szerdán d. u. fél 3 órakor saját helyiségében teljes ülést tart, melyre a t. czimet ezennel van szerencsém meghívni. Nagyvárad, 1901. május hó 9. Janky József, elnök.

Gyorsírók gyűlése. A »Nagyvárad-i Gábelsberger-Markovits Gyorsíró-Egyesület« f. hó 11-én tartotta választmányi ülését a főreáliskola termében a választmányi tagok jelenlétében. Az ülés tárgyát Löwenstein Zsigmond pénztárosnak a felolvasó ünnepélyről tartott beszámolója és Áron Géza jegyzőnek az országos gyorsíróversenyen való részvételéről tartott beszámolója képezte.

IRODALOM.

Művészettörténeti korrajzok, bevezetésül a képzőművészetek egyetemese történetébe. Irta Divald Kornél. II. kötet. Budapest, 1891. 8-rét, 264 lap. Ara fűtve 2 korona 40 fillér, kötve 2 korona 80 fillér. Igaz elismerésre tarthat számot a Szent-István-Társulat, mikor a kor kívánalmainak megfelelően költséget, fáradságot nem kimélve, könyvpiazzra bocsátotta Divald könyvét. A mit dicsérettel emelhetünk ki az első kötetben, ugyanazt mind fokozott mértékben megtaláljuk a másodikban is. Csak annyiban nem nevezhetjük rendszeres műtörténelemnek, a mennyiben az egyes festőket és korszakokat nem egyenlő arányban méltatja. Dióhéjban előttünk áll az egész műtörténelem, de ennek egyes képviselői a laikus publikum igényeinek, kivált az ifjuság érdeklődésének megfelelőleg bővebb méltatásban részesülnek. Így Raffaellról s a többi művész zseniről egészen kis monográfiák vannak a kötetben. Természetesen a tárgyalás ezen módjairól nemcsak nem gáncsoljuk a szerzőt, hanem igen hálásak vagyunk iránta. Finom érzékkel van kiválogatva mindaz, a mi az olvasó művészi érzékét nemesítheti, kedélyét finomíthatja és érdeklődését fenttarthatja. A szép iránt érzett igaz szeretet szól megkapó közvetlenséggel a könyv minden sorából. Divald éles szemmel fedezi föl a szép minden formáját, fölhívja rá az olvasó figyelmét s lelkesíti őket,

hogyan élvezzék és szeressék ők is a szépet. A munka két részre oszlik. Az első az olasz reneszánszszal foglalkozik; a második tárgyalja a reneszánszot Európa többi országában s aztán a barokk, rokokó és klasszicizáló izlés korával foglalkozik. Ez utóbbi három stílus tárgyalásánál a jeles szerző műve határozottan hézagpótló, a mi szegényes műtörténelmi irodalmunkban, főleg méltató álláspontjánál fogva, melyet a barokk stílussal szemben elfoglal. A jeles Gurlitt tanítványának mutatja őt magát, ki korszakos művében Geschichte des Barockstils, des Rokoko und des Klassicismus (Stuttgart 1886—88) ugyancsak ráczáfol főleg az olasz barokkstil féktelen ócsárlóira. Nem akarjuk mi a barokkstil tulzásait mentesíteni, de nem feledhetjük, hogy a csucsives stílusnak is megvoltak a maga szertelenségei a kései csucsives korszakban, valamint, hogy a renaissance és barokk mértéktelen ócsárlása tulajdonképpen germán elfogultság, furor teutoricus szüleménye, melynek szekerét nekünk magyaroknak nem tudom miért kellene tologatnunk. Itália földjén a szép, a finom, a szerkezeti tekintetben utólérhetetlen csucsives stílus sohasem honosodott meg, a klasszikus formák kultusza teljesen sohasem szűnt meg, pedig ha már valami, Itália talán mégis a művészet hazája? Akik a renaissance stílust mint egyháziatlant elvetik, azok nem tudom mit érezhetnek a Szent Péter terén Michel Angelo kupolája Maderna homlokzata és Bernini kollonádjai láttára. Ezeknek különben szintén megfelel J. Graus, Die katholische Kirche u. die Renaissance. Graz 1888. cz. művében. Annál nagyobb örömmel konstatáljuk, hogy a szerző álláspontja egészen a jeles kutatás színvonalán áll minden lelkesedése mellett a csucsives stílus iránt, melyet egyébiránt mi is osztunk. Ritka szorgalommal gyűjtött össze Divald mindent, a mi a magyar művészetre vonatkozik. Kevés bizony az, de annál nagyobb dicséret illeti őt, hogy e keveset is kikutatta és szeretettel tárgyalja. Annál inkább örvendünk ennek, mert ha általában parlag egy föld a magyar műtörténelem mezeje, a renaissance és kései renaissance története meg épen terra incognita. Pedig ha az alföldön sokat elpusztított a török idők vihara, Felsőmagyarországon a renaissance igaz, hogy inkább részletekben, mint egységes alkotásokban, sok szép emléket hagyott, amint azt a nagyváradi muzeum egyik remek aquarell gyűjteménye, Myskovszky Viktor műve, fényesen bizonyítja. E remek díszmű, mely egyetlen példányban létezik, hiszen eredeti festmény kötet, nagyrészt a renaissance művészet magyarföldi virágzatát tünteti elénk. Divald jelen művében közli néhány renaissance építészeti töredék rajzát Buda várából, ezek mellé bátran oda állíthatók azon színtén tiszta-renaissance épületmaradványok faragások képét is, melyeknek eredetijét, Izabella királyné váradi palotájának maradványait szintén a váradi muzeum őrzi. A munka használhatóságát nagyban előmozdítja a végezetül csatolt hármastrom: a műszavak és a képek lajstrom. Hetvenöt tiszta nyomású kép, tulnyomó számban autotipia ékesíti a kötetet, melynek fényes kiállítására méltán büszke lehet a Stephenum nyomda. A kiállításához mérten hallatlanul olcsó munkát igen melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Megrendelhető a Szent István-Társulat kiadóhivatalában; Budapest, VIII. Szentkirályi-utca. 28. szám.

Igazságszolgáltatás.

Meggyilkolt tanító. Ifj. Nagy József álmosdi parasztleány bűnügyében, ki Kun János nyugalmazott tanítót egy összeszólalkósból kifolyólag leütötte, a nagyváradi kir. törvényszék a hosszas tárgyalást nélellet befejezte. Az ítélet a védelem álláspontjára helyezkedve, ifj. Nagy Józsefet halált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondta ki bűnösnek s ezért egy évi s hat hónapi börtönnel sújtotta.

SZÍNHÁZ.

NETI MŰSOR.

Kedd: A bor.
Szerda:) Paraszttbecsület és
) Robin orvos.
Csülörtök: Madarász.
Péntek: A bor.
Szombat: Szép Meluzina (először).
Vasárnap: Szép Meluzina.

Czigánybáró. A görög rabszolga helyett a Czigánybárót adták tegnap szép sikerrel. Különösen Székely Irén és Székely Anna énekszámait fogadta a közönség tapsviharral! Igen jó volt Füredi és Bérczi. Lányinak kissé magas feladat volt ebben fellépni. Dési is próbált énekelni.

A mai előadás. Ma, kedden Gárdonyi nagy sikerrel bemutatott falusi története, A bor kerül ismét előadásra az ismert szereposztással — bérletszünetben. A bor ezenkívül péntekre van még kitűzve e hét játéknedjében.

A pótbérlet kezdete. A bérlet lejárássával a Szigligeti-színház igazgatósága pótbérletet nyitott 14 előadásra. Az új bérlet e hó 15-én, szerdán a Paraszttbecsület és Robin orvos előadásával kezdődik. Ma A bort bérletszünetben adják.

Robin orvos. Nyáray Antal igen becses szerepében, egyik legkitűnőbb alakításában lép holnap a közönség elé. A Robin orvos című klasszikus s mélyhatású dramolett czimszerpét adja, amelyre vele együtt a többi szereplők is lelkes ambízióval készülnek. A Robin orvos előadását a Paraszttbecsület, Mascagni operája előzi meg, főszerepeiben Székely Irénnel, Székely Annával, Pintérrel, Perényivel.

Színészet Nagyszalontán. Barody Károly, a selmeczbányai színház igazgatója csütörtökön este kezdte meg társulatával előadásait Nagyszalontán Sipulus és Guthy Somának éleztől sziporkázó darabjában a Tartalékos férj című bohózatban mutatkoztak be. Második előadásul Gárdonyi 3 felvonásos falusi története A bor került színre nagy hatással s mint értesülünk nap mint nap a legjobb s legújabb darabok kerülnek színre, melyeket a kissé nagyobb váradi társulat sem mutat be a közönségnek.

Örley Flóra póre Krecsányi ellen. Örley Flóra másodfokon is megnyerte kártérítési perét Krecsányi Ignác ellen. A szegedi színházgató, hogy a két egybehangzó ítélet alapján kitzítható végrehajtástól meneküljön, mint most a tanácsot értesítette, lekötötte a városnál lévő 5000 forint kauczióját és a jövő szezonra szóló 4000 forint szubvenczióját. A város a 18,000 korona lekötését tudomásul vette.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 205.

Idénybérlet — sz.

Nagyvárada, kedden, 1901. május 14-én

A B O R.

Falusi történet.

S Z E M E L Y E K:

Baracs Imre — — — —	Pintér Imre
Baracs Matyi öcsese — —	Erdélyi Miklós
Baracs Imréné Szunyogh Juli	E. Kovács Mariska
Özv. Szunyoghné — — —	Tóváry Anna
Szunyogh Rozi, a Juli huga	Szohner Olga
Mihály, a Juli nagybátyja	Bognár János

Eszter, özvegyasszony — —	P. Szép Olga
Göre Gábor bíró — — —	Füredi József
Göre Gáborné — — — —	Benkő Jolán
Durbints Pál, esküdt — —	Bérczi Gyula

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 ft 50 kr. Kórszék 1 ft 20 kr. Támlászék 1 ft. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órákor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap szerdán, május 15-én

PARASZTBECSÜLET.

Opera.

Ezt megelőzi:

Robin orvos.

Dramolett.

TANUGY.

A Népevelési Egylet közgyűlése.

A biharmegyei népevelési egyesület, mely a népevelés érdekében évek óta dicsőre méltó missiót teljesít, vasárnap d. e. 11 órákor tartotta meg Szunyogh Péter elnöklété alatt rendes évi közgyűlést.

A közgyűlésen részt vettek:

Szunyogh Péter, Sipos Orbán, Réz Mihály Nyíry György, Szemes Imre, Gramma Döme, Békési János, Hegyesi Márton, Böszörményi Géza, Kiss Ernő, Auspitz Adolf, Gábel Jakab, Bodnár János, Rátay József, Báthy Zoltán, dr. Berkovits Ferencz, Száhlender Károly, Nagy Lajos, Fassie Lajos, Mártonffy Zoltán, Szűts Izsó, Valner Ödön, Békési Jánosné, Réz Mihályné, Vajna Gizella, Bucsó Mária, Marosán Sándor és Balogh Károly.

A közgyűlés meggyűlése után felolvasták a választmány évi jelentését.

A jelentés adatai szerint van a közgyűlésnek 45 alapító, 591 rendes, 27 pártoló és 97 működő; összesen: 760 tagja.

A választmány 4 gyűlést tartott.

Tanszersegélyben részesítettek: 25 gör. kel. 7 gör. kath., 4 ev. ref. iskolát.

Pénzsegélyben részesült Klein Manó 53 korona 33 fill. Az Erzsébet alapítvány 50 koronát tevő kamatát Orsz. Virágcsuhalyi állami iskolai tanuló nyerte el.

Iskolai tanszerre 714 korona 70 fillér, iskolai segélyekre 788 kor. 78 fillért fordítottak.

Az egyesületet segélyezték a Belényesi Casinó 22 korona 71 fillérről, a nagyváradi Gazdasági és Iparbank 35 koronával, a Bihar-megyei Takarékpénztár 50 koronával, az Országos Állatvédő egyesület 10.000 darab tanulmányos füzetet ajándékozott, melyet az elemi iskolai III—IV. osztályos tanulók között osztottak ki.

Az adományozóknak jzkvi köszönetet szavazott a közgyűlés.

A zárszámadás tételei 3751 korona 56 fillér bevételt és 3697 korona 47 fillér kiadást tüntetnek föl.

Az egyesület vagyona: 11849 korona 72 fillér. A számvizsgálók jelentése alapján Békési János pénztárosnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s részére a felmentvényt kiadták.

A jelen évi költségelirányzatot 4949 korona 09 fillér bevételi és kiadási rovattal terjesztette be a választmány.

Hegyesi Márton a költségvetés 7. és 8. tételét, mely az egyesületi közlöny szerkesztésére és kiadására 1250 koronát irányoz elő törölni javasolja; s felajánlja a Szabadság kiadója nevében az egyesület hivatalos közleményei számára a Szabadság egy állandó rovatát díjtalanul.

Bodnár János a jelenlegi állapot fenntartását kívánja, mert míg az egyesület közlö-

nyét évi 2 korona díjért vármegyénk minden unitója megkaphatja, addig a Szabadság nem juthat mindeniknek ilyen jutányosan birtokába.

Sipos Orbán közvetítő indítványt tesz; nem ellenzi a közlöny megszüntetését, de a napilapok hasábjait egyleti közlemények ki nyomására nem tartja alkalmasnak, mert a válaszmány és a közgyűlés a közleményeit nem teheti ki szerkesztői felülbírálat nélkül. Ajánlja, hogy amennyiben az egyesület a helyi lapokkal megegyezésre jut, hogy kéthetenként az egylet közleményei számára mellékletet adjanak, utasítsa a közgyűlés a válaszmányt arra, amennyiben pedig ez nem sikerülne, a közlöny bevételeinek nagyobbítása és kiadásainak csökkentése által tartassék fenn továbbra is.

Réz Mihály a közlöny hazafias missióját fejtegeti s szintén a jelenlegi állapot fentartására ajánlja.

Gábel Jakab utal arra, hogy a közlöny az egylet kezében olyan eszköz, a melynek értékét számadásokban kifejezni nem lehet; pártolja a Réz és Bodnár indítványát.

Hozzászóltak még Rátkay József és dr. Berkovics Ferencz.

A vita berekesztése után a közgyűlés a Sipos Orbán javaslatát emelte határozatra, mely szerint egyleti közlemények révén 800 koronát illesztnek be a költségvetésbe.

A számvizsgáló bizottság tagjainak Mezey Mihályt, Stark Gyulát és Nyiry Györgyöt választották meg.

A közgyűlés az elnök életésével ért véget.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

93.

Ezt majd elfelejtettem. Ez az egyetlen árnyék a másfél órában világos dologban. Éjfél után két órákor mondta Szever, ez azon idő, midőn a halandók Morpheus csábításának legkevésbé állanak ellen, de hosszú idő, míg háromszor hatvan percz eltelik. Mint tudja tizenegy órákor a színházat bezárják. Szórnunk még egyszer aranyat, hogy védőhelyet biztosítsunk magunknak.

— Nem öreg. Ne tudják oly sokan. Legkevésbé ezen népség. Otthon lakásomban sem szabad, hogy távollétemet észre vegyék. Dóbd felöltömet válladra, tedd fel kalapomat, vond elő a fátyolt s lépj kocsimba Ender és játszd Peregrin Blanchot, míg én mint az endorai boszorkány kiszököm s a hideg órákat eltöltöm a hogy tudom.

— Jól van urnóm. Kész vagyok. De az alak. A természet egy fejjel isebbre alkotott, mint őnt. És hang! Ki leste el a csalogány bájhangját Peregrin Blanchon kívül?

— Nem fogsz öreg szolgálmon kívül senkit sem látni. Tadin asszony korán vissza fordul, a cseléd betegágyban fekszik.

— De a sárkány, az a haragos, eczetsavanyu Hanna?

— A hű Hanna elhagyta házat!

— Elhagyta? Elhagyta? Na akkor menni fog! — Örvendezett az öreg.

— Helyes öreg. Gyorsan munkára. Add ide rongyos piros kendődet s az ócska katona köpenyt onnét a falról. Készen vagyunk; én a hátulsó kapun, te a főkapun mész és kocsimba szállsz. Jó éjt Peregrin Blanch!

— Egy pillanatra még urnóm. Itt van egy töltött pisztoly, ön tud ezzel bántani. Ne utasítsa vissza, nem tudom mire lesz használható.

— Igazad van vén boszorkány. Köszönöm!

Hideg tavaszi éj volt. A szél élesen fújt.

A város tarka élete lassan nyugalomra tért. A lámpákat eloltották, csak itt-ott hangzott egy magányos vándor lépése. Az ócska köpeny, a melyen szemére húzott kalap Sibillát megvédte az éjjeli madarak tekintetétől s egy oly alaknak tűnt fel, ki a vihar felkelésében titokban szítja a tüzet.

Hogy feltűnést ne keitsen, s az időt eltöltse, nem tartózkodhatott sokáig egy helyen. Ide oda űzte. Most a nagy hidon állt, hallotta lent a vizet zúgni, látta fenn a csillagokat ragyogni s úgy érezte, mintha égen és földön mindenelleneséges hatalom egyesült volna ellene. De tehetetlenek e nő akaratával szemben. Meg kell őt menteni. Sem lelkesülés, sem politikai fanatizmus nem űzi ezen teltre. Szegény Sibilla még sem vagy más, mint egy gyenge ingatag nő. Bánat, lelkifurdalás, kintára feszítettek. Biztos forrásból de titokban értesült, hogy Breida Lajost a közeli napokban mint hazaárulót, törvényelő állítják. Tudja azt is, hogy a csapatok részéről támadás várható. Minden attól függ, hogy ezt megelőzze. Meg kell mentenie. — Ha meghal, ha így hal meg — akkor vére reája tapad, akkor nem tekinthet a fénybe, melyet tőle elvont, nem szivhatja a levegőt, melyben utolsó sóhaját kihellette.

S hogyha saját életével bűnhődik? Mindegy, nem kérdez élet-halál után. Daczosan, felvértezve néz a valódi rejtély elé, melyet életnek hívna, készen válet-ot mondani s bátran oda nyújtandja fejét a halál legényének, ha ennek tetszik őt elhívni az örök éjbe.

Végre közeledett a kintzött óra. Mint a boszorkány mondta, Sibilla a kevesek által ismert uton haladt a citadella felé. Őrizetlen volt ezen ut. Egy sereg is felvonulhatott volna. Pár percz múlva a lőporostorony balján lévő kis ajtóhoz ért.

Egy öreg katona, oly nagy mint Murphi óriás állott martíriánál a bejáratnál.

— Dániel? suttogta Sibilla.

— Ugyanaz. Méltóságod parancsoljon itt belépni. Beszédje és az őt körülvevő atmoszféra elárulta az égetett víz hatását, melyről a boszorkány beszélt! A leányt köpenyénél fogva sietve a sötét folyosóba vonta.

— Bocsásson meg méltóságos kisasszony. A biztonság követeli. Bármily ártatlan óhaja, elővigyázat szükséges. Sibilla kivett zsebéből egy arany tekercset s markába nyomta.

— A maradékot megkapja azután. Nem fogja megbánni. Sietek. Csak a foglyot akarom látni, hogylétéről tudakozódni s ugyanezen uton visszasietek.

— Igen, igen, minden rendben van, dadogta ez s hosszu ingó léptekkel világított a folyosón.

Egyik lépcső aljánál egy másik várta, oly rövid, mint emez hosszu.

— Jeromos, szól Dániel

Jeromos nem szólt semmit, csak jelezte, hogy a másik távozhat s hapatalanul követte a leányt fel a lépcsőn. Megérkezve a felső emeletre az aranyak ugyanazon igérettel mint előbb, vándoroltak Jeromos zsebébe. A ravasz Szever egy kemor kinézésű férfi, közös vörös hajjal, közeledett. Mint Dániel, úgy tűnt el Jeromos is. Most a megbizottal egyedül volt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Őfelsége a mezőgazdasági kiállításon.

Budapest, május 13. (Saj. tud. táv.) A király a mezőgazdasági kiállítás mai megtekintésénél hosszabb ideig időzött a malomipar-csoportnál, hol meyeri Krausz Lajos kir. tanácsos fogadta és adott felvilágosításokat a csoport egyes részleteiről.

Leégett szeszgyárak.

Szászrégen, május 13. Ma hajnalban a Klohs és Wermescher-féle két üzemen kívül álló szeszgyár leégett. A kár körülbelül 120,000 korona. (M. T. I.)

Robbanás egy ágyugyárban.

Ovjedo, május 13. A trubiai ágyugyárban borzasztó robbanás történt. Három ember életét veszítette, tizenöt megsebesült. A kár jelentékeny. A robbanás okát nem tudják. (M. T. I.)

A görög király Abbáziában.

Abbázia, május 13. A város zászlódiszt öltött. Ámbár a »Pszara« czirkálóhajó megérkezését, a melyen a görög király utazik, csak délre várják — már kora reggel óta nagy közönség hullámszik a molón és a parti sétányon. Fiuméből és a szomszédos községekből számos vendég érkezik. Goes gróf helytartó tegnap este ideérkezett. A helytartó a »Pszara« hajóra fog menni, hogy a görög királyt ő Felsége Ferencz József császár és király nevében üdvözölje. (M. T. I.)

Elhunyt szenátusi alelnök.

Páris, május 13. De Verninac a szenátus alelnöke meghalt.

Szenátus választások.

Bukarest, május. A mai szenátusi pótválasztásokon Dojestiben Cantacuzene dr. (liberális) választatott meg. Cantacuzene György, a konzervatívok vezére ellenében, Foksaniban pedig Plagino, a liberálisok jelöltje, Cottesco (konzervatív) ellenében. A kamarai pótválasztásokon Gorjban Barbo Stirbey herceget, a liberálisok által jelölt junimistát választották meg. Jonescu Take volt konzervatív miniszter ellenében, Galacban pedig Dimitrescot, (liberális) a bukaresti egyetem rektorát választották meg. A három első választás több mint kétharmad többséggel, az utolsó egyhangulag történt. (M. T. I.)

A búrok szabadságharcza.

London, május 13. A Standard-nak egy Pretóriából e hó 11-én kelt távirata szerint az ellenségnek még táborban álló egész hadereje minden vereség és veszteség daczára még 16.500 emberre rug. Az ellenség újra jelentékeny erejű kommandókba egyesül, nevezetesen abban a háromszögben, a melyet Transzvál keleti része alkot, továbbá nyugaton. A búroknak van még néhány ágyujok és lőszerkészletük is. — A Daily Mail Pretóriából arról értesül, hogy Dewett ismét megkezdte hadműveleteit. Allitóltag ismét átlépett a Vaal folyón és több mint 2000 emberrel benyomult Transzválba. (M. T. I.)

Kinai bonyodalom.

London, május 13. A Times jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: E hó 4-én császári ediktumot adtak ki, a mely a csuszai mészársókkal kapcsolatban kiszabott büntetéseket mondja ki. Lincsutang, cekiangi kormányzó és Pao tábornok taotáj megfosztották hivataluktól. Junacsing, a tartomány kincstárnoka a postautakon végzendő eleifogytig tartó kényszermunkára, Csouzetesz, a testőrség kapitánya pedig fejevétel általi halálra ítéltetett. A magasrangú mandarinokra kiszabott enyhe büntetés semmiképen nem megfelelő megtorlás angol férfiak, asszonyok és gyermekek brutális legyilkolásáért és Sanghaiban nagy a felháborodás a miatt, hogy az igazi bűnösök elkerültek a büntetést. (M. T. I.)

Elfogott anarkista.

Barcelona, május 13. A »Pelayo« hajó fedélzetén még 33 anarkistát tartanak fogva. Az ellenük folytatott vizsgálat arra a vádra terjed ki, hogy az ő barcelonai küldötteik a valenciai munkások támogatását akarták megnyerni, a melyet azonban a munkások megtagadtak tőlük. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, május 13.

Buza októberre	7.81
Buza áprilisra	7.75
Tengeri	5.40
Rozs okt.	6.92
Zab ápr.	6.47
Káposzta, rejtés, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, május 13.

Osztrák hitel	721.75
Magyar hitel	728.50
Allamvasut	690.—
Rimamurányi	528.50
Magyar jelzálog	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. május 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	117.55
Magyar koronajárdék	98.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	120.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.65
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.80
Horváth-szlovénföldtehermentesítési kötvény	99.70
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	174.50
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	141.—
Osztrák járadék papírban	98.50
Osztrák járadék ezüstben	97.25
Osztrák járadék aranyban	117.80
Osztrák korona járadék	97.60
Osztrák államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bank részvény	16.20
Magyar hitelbankrészvény	696.75
Osztrák hitelintézet részvény	687.—
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.50

Németbirodalmi márka	117.45
London vista	240.36
20 márkás arany	28.52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonát képző V.-Olaszi Lakatos-utca 217/a számú (Brunner-féle) ház, továbbá az előtte levő régi vámház épület 1901. évi május hó 20-ikán d. e. 10 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladni fognak.

A kikiáltási ár mindkét épületre 1000

korona, a bánatpénz ennek 10%-a vagyis 100 korona.

A bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le és pedig szóbeli árverelő által az árverés megkezdése előtt alólirott kezéhez, írásban ajánlatot tevők bánatpénzeiket szabályszerűen lepecsételt s fenti határidőig ugyanott beadandó ajánlataikhoz kötelesek csatolni.

Az árverési feltételek alólirott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Nagyvárad, 1901. május hó 12-én.

Komlóssy József.

jog- és gazdasági tanácsnok mint az árverési küldöttség elnöke.

Különös figyelembe!

A küszöbön levő lakás változások alkalmával az összes raktáron levő

butorszövetek, Creppek, dísz és butorpelüsök
árait tetemesen leszálítottuk,

mely körülményre az igen tisztelt vevő közönség szives figyelmét felhívjuk.

Teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA cég
Nagyvárad, Szent László-tér.

97-3-15

Megnyitó-ünnepély.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐT

a mezőturi Váradi Zsiga zenekara közreműködése mellett

áldozó csütörtök, május hó 16-án,

esős idő esetén is,

táncmulatsággal megnyitom.

Az elegánsul berendezett lakószobák, kád- és tükörfürdők, sétautak, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pinczéje készen várja a legkülönbözőbb igényű vendégeket.

Gyors és pontos kiszolgálás, mérsékelt ár által igyekezni fogok t. vendégeimet teljesen kielégíteni.

Kiváló tisztelettel

Kernáts János,
bérnök.